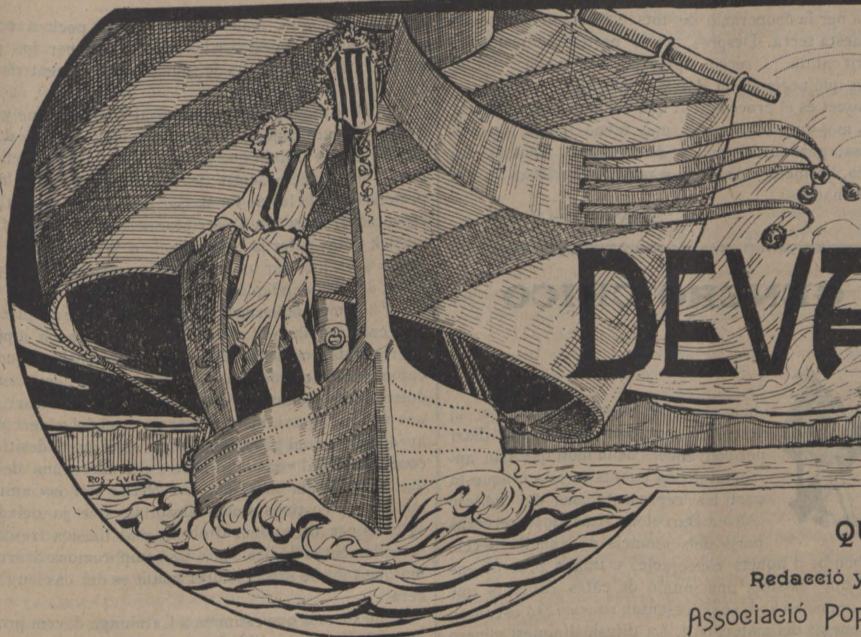

QUINZENARI CATALANISTA

Redacció y Administració:

Associació Popular Catalanista ● Escudellers Blanchs, 8, 1.er

ANY III.

BARCELONA 31 DE MARS DE 1905.

NÚM. 52

REFLEXIONS

RACTERÍSTICA de casi todas las manifestaciones de l' Espanya moderna: la insubstancialitat, la lleugeresa, el mancament de voluntat ferma y decidida.

Miris pel cantó que 's vulga. En el camp de la Ciència dominan mes que 'ls pensadors profonds y descubridors de nous horitzons; els enciclopedistas que recullen idees sá y enllá en fan un conglomerat informe y sense meditarlas, sense la necessaria reflexió que las depuri y las trii, las llenan, aixó sí, vestidas ab brillants ropatjes; produhint entre el poch instruit public, un momentani enlluernament, que fa esclamar a la majoria ¡Y que be s' expresa fulano! encara que no n' hagin entés una paraula. Els passa com a n' aquelles donas que al sortir d' ohir un sermó fent l' apologia d' algun Sant, en quin el predicadó hagi fet un gros gasto de imatges y conceptes buyts però brillants, diuen ¡Y com s' ha explicat Mossen N. ! mes d' aliment espiritual, de coneixements relligiosos no ni han adquirit cap.

Y aquets sabis superficials, son els que suran, els que ocupan els millors llocs, son las celebritats, son els rodejats de llampant aureola, que quan se desfassi com boyra d' estiu, se veurá no tapaba mes que una cosa pobre y miserable.

Igual succeeix en literatura. ¡Quants exemples, si volguessim extendrens sobre aquest assumpto, podriam assenyalar!

En l' industria no 's procura sobrepujar als competidors en la bondat dels productes sino en la baratura, sent cada vegada mes dolents.

Corona aquesta buydor, aquesta apariència, aquesta forma vana sense 'l fons, la política! Aquí si que es ahont se manifesta ab mes desvergonyiment aquesta tendencia migrada y decadent!

Fixeuse per exemple en una sessió del Congrès. Se tractan assumptos serios, de veritable interés per el país, la sala s' buyda. En cambi parla em Romero Robledo, se sab que hi ha d' haber escaldol, el saló de sessions s' ompla de gom a gom y 'ls xistos, las ocurrencias, els insults de qualsevol vividor polítich, se comentan, se frueixen, se recordan y 's retreuen y en cambi se passen en silenci o serveixen pera ferhi brometa els conceptes, que per rava avis, algun innocent diputat, hagi emés, encara que siguin meditats, y de interés pera l' Estat.

Per aixó no hi ha que fer cabal d' aquestas sorollosas manifestacions que per qualsevol motiu tenen lloch

de tant en tant sobre tot entre 'ls desvagats de la Vila y Cort.

Y ja poden cridar quatre literats, al observar aquelles, com per exemple ab motiu de la manifestació a l' Echegaray per haberseli concedit el premi Nobel, ja podém cridar, dihent que Espanya no es morta, que 's regenera, que te vida intensa, ni ells mateixos ho creuen, o dirán en tot cas sugestionats pel moment, per desitj de que hi hagi lo que fa molt temps ha desaparegut.

aixís per exemple en las corridas de toros, com diu lo revister d' un dels mes importants periodichs madrilenys,

«Delibere lo que quiera el Consejo de Estado; introduzcan cuantas innovaciones crean necesarias los respetables señores que forman la Comisión de Reformas sociales; pero ayer se esparcieron suaves efluvios de primavera y al anuncio de una interesante corrida de toros la mayoría de la gente acudió á la plaza, más seducida por el artístico cartel de Benlliure que por las sesudas deliberaciones de los señores del margen.»

perque
«los abonados que se han apresurado á recoger sus localidades, y los que han buscado recomendaciones é influencias para los individuos de la Comisión, y los que han formado larga cola ante el despacho de billetes, todos han votado en favor de la fiesta, que si tiene horrores es también la del valor, el arrojo y la alegría.»

Y aneuhí ab reflexions a n' aquesta gent.
Si

«Los que rindieron el domingo pasado homenaje á Echegaray, dando muestras de cultura, son los mismos que han llenado, el día de la corrida á beneficio de la Prensa, la anchurrosa plaza.

Los que aplaudieron los versos del insigne dramaturgo, recitados por Rafael Calvo y Antonio Vico, eran los mismos que aplaudían á Lagartijo y á Frascuelo y no vacilaron en prodigar su sangre en las batallas reñidas por la libertad durante la guerra civil.»

Podria afegirhi, son els mateixos que corejaban la *marcha de Cadiz*, els mateixos que excitaban a n' en Cánovas a gastar el último hombre y la última peseta allavors de la gran vergonya colonial, els que excitaban a la guerra contra 'ls Estats Units, els que a n' els catalanistas ens han dit las mil pestes y l' endemà ens han afalagat, segons d' hont bufaba 'l vent.

Y 'ls que fan aixó no son quatre pipiolis, no es la xusma; ja que

«El Consejo de Estado fué presidido hasta hace poco por un ganadero ilustre, y á su frente se halla hoy un aficionado que llevó durante mucho tiempo en su rostro el pasado verano la huella de aquella pelea que se entabló en la plaza de San Sebastián por presenciar la lucha del toro con el tigre.»

Y acaba 'l revistero

«Todo cuanto se dice, todo cuanto se declama contra las corridas, se desvanece ante un lindo cartel, y, por más que

se quiera evitar, es todavia popular el grito que dice:

—¡Eh, á la plaza!»

aixó, a la plaza! A emborratsarse, porque 'l brugit, y la sang y las coloraynes, esborrin la llur impotencia, siguin com un tant se m' en dona de la vida, de la vida que no se sab pendre en serio, que no s' hi posa l' anima!

La llástima es que aquets emborratsaments, aquesta superficialitat s' ens ha encomanat als catalans, lo dolorós es que ha format part de la gran majoria de las manifestacions catalanistas. S' han volgut cubrir ab falsos oripells moltes cosas que res tenian de solit, y 'ls discursos de molts meetings, las renovadas llyutas políticas, y moltras altras cosas que no cito pero que están en la conciencia de tothom, han tingut aquet caracter, buydor, infeconditat y ximpleria!

Hi ha que tenir una mica mes de sinceritat. No volguer presentar com grans cosas lo que ben analisat no es mes que un pobre ensaig. Hi ha que treballar molt y molt y despenders d' aquesta xorca lleugeresa, d' aquesta contaminació del anima moribonda d' altres terrras, que no es quixotesca porque el Quixot en las sevas bogerias tenia una voluntat, tenia serietat... que abprou feynas es Pancista, hi ha que posar l' anima, lo seny, en lo que 's fassi y laixis podra edificarse alguna cosa duradera.

No s' ha de dir com aquell mestre en gay saber, quin nom callo ¡Jo prenh la poesia per sport!

¡Quina blasfemia! Proba que may l' ha sentida.

Hi ha que ferho tot porque se sent, porque hi ha la necesitat d' exteriorisarho, porque es un excés, un desprendiment de la nostra vitalitat!

A. SAYÓS

EL PROCEDIMENT

OTSER pecarán aquestes ratlles d' ésser una nova repetició de lo que ja hem dit tant sovint. No hi fa res. Hi ha en el ample camp autonomista tants desorientats que no saben per quin cantó tirar, que may está de massa repetir ab veu alta nostres velles opinions sobre 'l procediment que requereix el catalanisme militant, tenint en compte que no sols escribim pera nostres amables lectors, sino pera que aquets, convertintse en apóstols de la santa causa, divulguin y escampin nostra modesta y desinteressada propaganda.

Quan els catalanistes d' acció s' hagueren format idea dels desitjos de llivertat que sentia Catalunya, se pensá en seguir un procediment; y com que 'l criteri

revolucionari que predominava al principi no pogué prosperar perquè topà desseguida ab la poca preparació del poble y ab la carencia absoluta de medis de lluyta, s'ha pensat en procediments evolutius. Però així com nosaltres, els qui 'ns hem mostrat sempre més intranzigents y radicals, hem vist l'únic camí possible en el foment de la cultura y en l'actitut de serietat, ells, els desorientats, els autonomistes de mitges tintes, revestintse sense escrúpol y potser inconscientment dels defectes socials que ha anat adquirint nostre poble durant la llarga època de la decadència, s'han llenat de ple, sense fer cas de nostres indicacions, als procediments esbojarrats, sorollosos, més propis del caràcter quixotesch dels castellans que de la serietat catalana. Podria dirse, usant una metàfora vulgar, que ells han arribat a descolorir la bandera catalana ab varies taques, essent les més visibles aquestes: lo sport electoral, la propaganda humorística y la mania de fer declaracions socials.

Del primer procediment ja n'hem parlat de sobres, y avuy en que s'han pogut apreciar sos primers resultats, negatius y desastrosos, ja se 'n van apartant tota la gent que tingui dos dits de front, y sols se 'n serveixen aquells qui hi veuen l'escala de llurs ambicionets particulars. Mes no s'ha vist encara 'l' desengany — que no pot trigar gayre — d'aqueixos dos altres procediments que acabem d'anomenar. Com si 'l catalanisme no fos una cosa molt seria, se 'l tracta de fomentar per medi de la broma de xistos y ninots pel meteix estil de *La Campana* y *L'Esquella*; com si no fos una manifestació de cultura, se 'l preté propagar per medi d'injúries y insults personalíssims, indicatiu clar de que 'ls qui tal cosa fan están desorientats, desconeixen el nort o finalitat de la propaganda seriament nacionalista. El sistema potser mes ignoscent, pero no per xo menys mancat de seny, es el de fer declaracions socials. ¡Miréu que 'ns fa gracia la munió de sociólechs d'estar per casa que ab pretensions de sabis tracten de la qüestió social aplicada al catalanisme ab unes conclusions que ni les de Pero Grullo! Y que aquet floret d'eminencies parlen de progrés social ab tal to de sabiduria, que qualsevol, per provar si realment hi entenen, els posaria a regir una *cooperativa obrera catalana*. Ens havíam pensat que 'ls problemes socials, per la gran complexitat dels factors que hi intervenen, sols podien tractarlos les grans intel·ligències de l'humanitat, puig els millors sabis s'hi han trencat el cap sense trovarhi solucions; pero aquí a Barcelona devém estar en un terror privilegiat, perquè ara de poch temps tothom sens ha tornat sociólech. Res, ja 'ls hi passarà aviat la rauxa, quan se 'n adonguin de que de les declaracions pretensioses, insulses, vulgars, com les que van fer l'any passat en el teatre del carrer de Florida-blanca, ningu del mon ne fa cas y han d'acontentarse ab los únics aplaudiments de la *claque*.

Totes aquestes coses no sembren res d'utilitat per la nostra terra. Dels ninots, eleccions y sociologia barata no 'n quedarà ni rastre. S'esfumaran y desapareixeran com les dèreres vaporades d'un femer en putrefacció.

Donchs ara cal fer comparacions, cal que 'l públich imparcial jutji y veji abont hi ha mes consistència: si en els medis de broma, política y presunció dels desorientats, o en el foment de la cultura y serietat que senyalen ja fa molt temps nosaltres. Y si no, fixém-noshi. L'excursionisme, 'ls coneixements folk-lòrics, el conreu de la música popular, ens donen a conèixer fondament l'ànima catalana y purifiquen nostre cor avuy impur per influències extranyes que 'ns desnaturalisen; l'estudi de l'història de Catalunya, ben divulgat y extés entre totes les classes socials, perfeccionarà nostre caràcter nacional, perquè coneixent la manera com obraven els catalans de l'època gloriosa, 'ns inclinarà a obrar igualment; la publicació y difusió de les obres lulianes ens ensenyarà, no digué el sistema filosòfic den Ramon Llull, que avuy no té gran importància, sino la manera de raciocinar d'aquell temps en que la nostra societat era tan bondadosa, ingènua y sobre tot mascle y forta, qualitats que avuy apenes se conserven; y qué dirém de l'obra del Diccionari y dels congressos de la llengua catala a que 's preparen? Aquesta empresa filològica que tant sabament ha iniciat y patrocina 'l doctor Alcover es l'acció positiva, el treball de fruïts immediats, que porta de dret a la real y efectiva autonomia de nostra estimada llengua, la qual s'imposarà per sí sola, pel respecte que mereixerà a propis y extranyes, quan se trovi purificada, hermosa molt mes que la castellana, y glori-

ficada per la cooperació de tots els estaments socials d'aquesta terra. Després, ab lo perfeccionament del esperit català, ja serém aptes per reconquerir tot lo demés que necessita la Patria Catalana.

Aquet es el procediment que cal seguir: fer cultura, y res mes que cultura. Es una feyna llarga, un xich penosa, pero consistent y de resultats positius. Lo demés, brometes, eleccions y fatxenda sociològica, tot son romansos.

BONAVENTURA RIERA

GÉNERO CHICO

o hi ha mes que passar els ulls per la secció d'espectacles de cualsevol diari per convencers de lo molt que han augmentat d'uns cuants anys a n'aquesta part las representacions del *género chico* a Barcelona. Las duas terceras parts dels anuncis de aquella secció son ben be d'aquets espectacles y tingas present encare que existeix una munió de cafés cantants que no s'anuncian hont se representen *sarzuels* ó escantan cansonetes del mateix estil. La difusió d'aquest género aflamentat y afrancesat es una de las primeras causas de la degeneració del caràcter català y per consegüent una de las cosas que devém combatrer ab mes energia.

Algú podria fer notar que el gran contingent de presentacions de tal naturalesa el dona la barriada del *Paralelo* que ve a constituir com un poble apart del de Barcelona hont hi va a parar aquest gran nombre de immigrants que compareixen a nostra ciutat empesos per la miseria de las sevas terras y atrets per las químicas ventajitas que somian els hi te de proporcionar la catalana. Mes ab tot y aquesta circumstancia no 's pot negar que la influencia que aquells espectacles exerceixen sobre la gent catalana es general y extraordinaria, no sols a Barcelona sino a las demes poblacions de Catalunya, hont hi van fent la víu víu companyias improvisadas de *sarzuels*, compostas d'un mal mestre de piano, de tiples y tenors enrogallats y coristas que fan llátima y hont no s'hi pot aguantar cap companyia que representi dramas de la terra.

La causa de la major afició a n'aquell género coneixeix, deixant de banda els que hi van a esperonar la seva sensualitat, en que molta gent es queda entenent a mitjas un drama perquè note prou rapidesa de concepció per seguir la seva trama y en cambi a la *sarzuels* té l'atractiu de la música y del ball y arriba a comprendre sense cap esforç els *xistes* grossers y primitius de que están moltes d'ellas empedradas.

Son poder de difusió es molt gran. La música es lleugera, fácil, la tonada tot seguit queda retenguda y com la afició a cantar es general als pochos días d'estrenada una zarzuela de las que agafan un xich d'anomèdada, no 's pot anar a enloch que no 's senti la cansó que 's posa de moda.

Cuant vaig anar a Vich per primera vegada no haventme mogut apenas de Barcelona creya anarmen al cor de la montanya; pagesos ab calsa curta y donas ab caputxa per tot dia... dons lo primer que vaig sentir al arribar y vaig continuar sentint tots els días que vaig estar-mi era unas noyas que vivian devant la casa hont posava y que a tot hora cantavan "*Una morena y una rubia*..." de *La Verbena de la Paloma* allavors en plena boga.

Per oposar a n'aquet exercit invasor de costums forasteras hi ha un medi que sortosament cada dia va prenent mes importància. Es la formació de coros y orfeons que propaguin las cançons de la terra y aquelles extrangeras que puguin refinar el gust musical del poble.

L'Orfeo Català porta ja bastans anys de vida y cada dia va creixent encare en importància; diguiho sino el projecte de son edifici per sala de concerts, signe de plétora de vida, y al costat d'ell veyém crearse y arrelar altres orfeons y altres coros que no sols ab sas cantadas extenen el bon gust entre els que van a escoltarlos sino que per una acció reflexa de la seva fama logran que ja antichs coros, com molts dels creats per l'insigne Clavé, que al costat de las obras inmortals d'aquest autor s'havien anat acostumant a cantar-ne

d'altres d'un gust molt duptós, vaigin poch a poch arreconant a n'aquestas y las sustitueixin per las populares catalanas ó altres de refinat temperament musical.

Un altre medi per combatrer al flamenquisme y el género de café concert consistiria en la creació d'un Teatre Líric Català que posés en escena obretas lleugeras, en el recte sentit de la paraula, sense altres pretensions que las de fer passar una estona distreta al espectador; sense que l'escriptor se sentís Ibsen, ni 'l musich volgues fer la competencia a Wagner.

Ja 's va intentar anys enrera fer alguna cosa per l'estil de lo que indiquém, y no donà el resultat que 'ls que s'ho emprehueren creyan y es que lo que devia ferse com ensaig y ab molta modestia per anar poch a poch engrandintse, comensà ab las grans pretensions que l'enfanzaren. Fora de duas ó tres obras las demés eran dolentas de solemnitat, lletra y música, y encare las que valian literariament potser no eran del género mes apropiat per el gros públich que es el que 's desitjara conquistar. Tal vegada al nostre entendre una de las que s'hi avenia mes era *La Reina del cor* animat cuadro de costums sense filosofias, que ja deixà l'Iglesia per altre género d'obras, y ab música fresca y senzillament melódica sense las complicacions d'armonia que tant be sab resódrer quant es del cas en Morera.

Que tots els que estimém a Catalunya devem procurar tallar tot lo possible la plaga del flamenquisme es una cosa que no dona lloch a dupte; així dons tots devém tenir interés en afavorir aquells medis que hi haigi per resistirla y atacarla, pero moltes vegades els procediments que s'adoptan a n'aquell fi son contraproduhents ó no deuen donar cap resultat: en aquest cas no per un mal entés patriotisme devém renunciar a senyalat els defectes que en la empresa creguém trobarhi.

J. SANS OLIVERAS

ENGRUNAS

A Madrid han fet *homenage*, *homenage* a l'Echegaray, y com que quan a Madrid fan *homenage* el fan amb tot el bombo y platereus, no podia faltarlhi la nota cómica; com que 's tracta d'un autor dramàtic naturalment que hi havia d'haber nota cómica.

Aquesta no és altre que la concessió de la creu de Mérit Naval al *ilustre dramaturgo*. Vostés diran que no saben veure la relació de las comedias amb el merit naval: no es això? Tampoch nosaltres! 'l hi sabem veure, emperó sempre s' en saben de novas.

Un amic meu, al comunicarlhi tan *fausto suceso*, me digué amb la major naturalitat que no ho trobava tan estrany com jo volia suposar perquè 'l fet té una explicació clara y llògica.

La creu del Mérit Naval—deya—es una creu creada per concedirla als marinos; però, digui amb conciencia: quin és el marino que se la mereix? El que no ha fet una falsa maniobra, ha romput pel mitj un hélice; el que no ha establert un barco, s'ha tirat sobre d'una muralla; el que no s' en ha ant a pico, ha fet un feix de desgracias. Digui donchs vosté mateix a quin marino poden concedirla.

En cambi l'Echegaray es un home que, podrà haber fet el plaga com a autor dramàtic, pero, com a marino, ni vosté ni ningu podrà citarme d'ell ni una falsa maniobra ni la mes petita exaguellada. Es molt just donchs, que si la creu del Mérit Naval no pot concedirse, no ja per falta de mèrits si no per lo malament que hu fan, a n' els del ofici, se concedeixi a n' els que, com l'Echegaray, quan menos *no han fet cap errada*.

Y ben mirat tenia rahó el meu amic. De manera que la concessió de la creu del Mérit Naval al *ilustre* que Madrid festeja no es tan mal concedida com a primera vista sembla. Al cap y a la fi las creus se fan per ostentarlas, y, si las aguessin de donar als que manan barcos, prou se las haurian de confitar els que las concedixan.

Y després que per alguna cosa som a Espanya.

La enhora-bona a l'Echegaray; el pesam, per la rifada, als marinos y, als autors de la pensada s'els felicita per el seu *pensamiento sublime*.

L'absorvent centralisació que l'Estat espanyol exerceix dintre de Catalunya, tant sols disminu-

eix en aquells cassos en que pot sustreures de obligacions que per ell haurien d'esser sagrades.

Are ne tenim un exemple amb lo que passa á Barcelona en la cuestió del Hospital Clínic. L' Estat, que és qui cobra las matrículas els drets d' exámens y tot lo que 's refereix á ensenyansa y que per lo tant ell és qui ha de cuidar de tot lo que á la ensenyansa se refereix, que ha *descubert*, ha d'esser la Diputació Provincial la que ha de cuidar, pagantho ella, de provehir á la Escola de Medicina del material clínic que 's necessita.

Es una teoria que á més de esser en extrem *moder-nista* sols pot sustentarse en un país com Espanya. Per a tot lo que sigui cuestió de cobros y ganancias, pera tot lo que sigui autoritat despótica, l' Estat hi vol intervenir; mes quan se tracta de servir al poble quan—com en aquet cas—se tracta d' una cosa tan sagrada com l' instrucció pública, allavors, desententent de gastos, encomana la feyna als organismes provincials ó municipals.

Las Diputacions y els Ajuntaments no tenen altre missió que servir al Estat en tot alló que despotícament aquet els mana. Las funcions d' aquets organismes no son altres que ajudar al pahidor central.

Ell cobra, ell fiscalisa, ell nomena el professorat, ell revisa el material d' ensenyansa, ell fá y desfá al seu gust, ell mana y disposa á son albir; en cambi, á n' els organismes provincials y municipals, *els dona el dret* de que paguin els gastos que aixó ocasiona. Es l' *autonomia* ben entesa; és el dret que donaren al sentenciá á mort de triarse al seu gust l' arbre hont habian de penjarlo.

Y que amb tot y que á la Diputació de Barcelona—segons diuen els republicans y els regionalistas—han tret al caciquisme, ja veuran com els *representants* de la opinió s' ajupen á la nova arbitrariedad del govern central, Y si no hu volen creure el temps posem per testimoni.

Nosaltres ens alegrarem moltíssim de que 'l govern se surti amb la seva pretenció, perque aquesta mena d' arguments, son els que frapan més á l' actual generació catalana, que si no es egoista ben poch s' en falta.

A veure si á copi de fíbladas y sinapismes l' hi retornan la sensibilitat d' aquesta pell que, sembla sola de sabata de tant dura.

ELS nostres lectors hauran pogut notar que que durant el darrer període electoral no hem parlat pas gayre de eleccions á LA DEVANtera, y es perque ens ha sortit un auxiliar molt aprofitat, *El Poble Catalá*, que s' ha encarregat de ferho per nosaltres, y que per estar escrit per uns sastres que coneixen magníficament el panyo han publicat unas Notas políticas y unas seccions tituladas *Barrejas electorals* en extrém substanciosas.

Temptats haviam estat de copiarlas omplin la major part de LA DEVANtera ab els retalls del avans dit periodich, pero com per mostra basta un botó ens limitém á escullirne tres de las *Barrejas electorals* de la darrera setmana:

«De la passada lluita ja se 'n van morint els últims sons. Per axó desisjém ategirhi dues paraules, ara que son publicats els escurtinis, mal que no sigui més que una recopilació de lo dit y un balans de batalla.

Dels tretze candidats que 'ls regionalistes, desde 'l seu orgue oficial recomanaben, n' han sortit proclamats tres, els Srs. Prat de la Riba, March y Brutau.

El primer, ó sia 'l Sr. Prat de la Riba, farà de bon company al Sr. Bertrán y Musito, y junt els dos, constituirán una alta y patrióticarepresentació del Catalanisme conservador en lo Diputació de Barcelona.

Els altres dos, ó sien els Srs. March y Brutau, serán (y voldriem enganyarnos), elements pasius, que podrán donarse les mans ab els Srs. Sagnier y Salto, diputats regionalistes, de quina acció patriótica casi ningu se n' ha enterat.

A les Diputacions de Girona, Lleida, Tarragona y Balears, ab aquestes eleccions no hi haurá anat ningu que 's digui regionalista.

Com á nota de conjunt, les eleccions á fora no han sigut pas un model d' escrupolositat.

En el districte de Terrassa-Sabadell aont el candidat regionalista feia candidatura plena ab el conservador y 'l liberal, se presentá á escrutini una acta, la de Rellinás en la que cada hū dels tres candidats (regionalista, conservador y liberal), s' assignava 83 vots, y als republicans cap. Hi ha que advertir que els cens de Rellinás té sols 85 votans,

Al nostre entendre els candidats que 's diuen regionalis-

tes no haurien d' acceptar aquestes coses. Y si ells per modestia de conviccions hi passessin, les entitats que 'ls apoien y recomanen n' haurien de protestar».

«A Manresa-Berga ha triomfat un candidat re gionaliste, el Sr. March.

Y á Manresa, aont hi han associacions catalanistes benemerites com la Lliga Regional y la Associació Obrera Catalanista, no sabem que aquestes s' hagin vestit de festa pel triomf.

En cambi la «Juventut Carlina» de Manresa l' ovaciona com á seu, si be treientli 'l nom de *regionalista* y dientli simplement *católic*.

Y 'l Sr. D. Ignasi de Loyola March, diputat electe regionalista, dexa festejarse pels carlins manresans y visita 'ls seus centres, després de la elecció, sent rebut als acorts del himne de D. Carles.

Llegixin nostres lectors com ho explica ben satisfet el *Correo Catalán*, del dissapte:

«... la candidatura de coliación católic-carlista (vol dir la regionalista ab el senyor Pelfort), han obtenido un señalado triunfo con el de los señores Pelfort y March, respetabilisimas personalidades que gozan de grandes simpatias.

En los reformados salones de la Juventud Carlita reina extraordinaria animación: al tenerse noticia del triunfo de nuestro diputado se ha izado la bandera en los balcones: por la tarde, al entrar en los ya citados salones los diputados electos señores March y Pelfort, se les ha recibido con estruendosos aplausos y vivas, ejecutándose la marcha «Himno de don Carlos».

Los diputados electos y varios entusiastas carlistas han brindado por el triunfo obtenido.

Se ha acordado enviar un telegrama á D. Carlos y al Jefe Regional renovando la adhesión al Augusto Representante de las tradiciones patrias.

Resultando total de la lucha:

Pelfort, católic-carlista.	8,539 votos
Farguell, conservador.	8,529 »
Vila, conservador.	8,507 »
March, católic.	8,480 »

Felicitamos á nuestro querido Sr. Pelfort, jefe del partido carlista en el distrito de Manresa, y al distinguido patriótico y amigo don Ignacio de L. March, abrigando la más completa seguridad de que han de interponer su valiosísimo concurso en la Diputación en pro de los intereses de Manresa».

Y torném á repetir per última vegada: ¿Pera treure triomfants semblants candidats. calia 'l sacrifici de unes eleccions?»

En tot lo que hem copiat y lo que hem deixat de copiar pertinent al mateix assumpto no hi hem trobat mes que un *lleugerisim* defecte; que alguns maliciosos poden suposar que aqueixas exclamacions de *El Poble Catalá* poden obehir á una gelosia de la manera de obrar dels altres, com diria aquell que fos aficionat als eufemismes, tota vegada que no pas molt temps enerra els redactors ó inspiradors de *El Poble Catalá* no deixavan d' emplear en altres eleccions junt ab els que avuy son els seus contraris els mateixos *escrupulosos* procediments de que avuy se queixan sense que sels hi manifestés en tant alt grau aquest esperit lliberal de que avuy fan tanta gala, al 'establir las correspondents *inteligencias*, que nosaltres en diriam conxorxas, ab aquestes elements de la extrema dreta que avuy no consideran com á regionalistas y que com á tals els defensaren en las altres eleccions, com las darrerases municipals per exemple, al elegir ab els seus vots y per las sevas recomenacions al Sr. Alexandre Pons á qui tants *peros* avuy li troban.

Copiem del *Diario Universal*:

«Hace pocos dias ha terminado sus trabajos en Madrid un tribunal de oposiciones á varias escuelas de primera enseñanza. El tribunal en cuestión ha celebrado 115 sesiones. Por cada sesión cobra ese tribunal 75 pesetas de dietas. En total, pues, esas oposiciones le cuestan á la nación, solamente por dietas de los jueces, la friolera de 8.625 pesetas. Si á esto se añade el sueldo del escribiente, material, luz, indemnización de viajes, etc., no es aventurado poner en números redondos 9.000 pesetas, y aun nos quedaremos cortos. ¿Y sabe el lector cuántas escuelas ha otorgado ese Tribunal? ¡Pues seis solamente!

El elegir un maestro le cuesta al Estado nada menos que 1.500 pesetas. ¿Verdad lector, que es un poco carito? ¡A buen precio nes sale este y otros servicios del Estado! Ciertamente, el señor Lacierva debiera estudiar esta materia de oposiciones á escuelas y á cátedras, abreviándolas y abaratándolas, en bien del Estado, de la enseñanza y de los opositores.»

Y are deuria afegirshi lo que 'ls hi costa als opositors que no resideixin á Madrid viurhi durant tot

aquest temps separats de la familia, dels interessos que puguin tenir per vigilar, per anar á guanyar una plassa de mestre ab el sou escàs que tots sabem que representa y ab el perill encare que 's corra de perdrhi bous y esquellas.

¿Es que algun mestre no madrieny encare hi creurá ab las ventatjas de la centralisació á Madrid dels tribunals pera escolás?

Crónica nacionalista

BOHEMIA

Bohemia es una de las naciones de la Europa central que sufreix mes els efectes de la germanisació, que s' exten cada día mes d' una manera obstinada en todas las manifestacions de sa vida; mes Bohemia reneix y lluyta, tenint prou enteresa y forza de voluntat pera oposarse á n' a l' acció pangermanista, qu' ab elements ja de Prussia, ja d' Austria, amenasan la existencia del poble txech.

Los txechs se resisteixen ab fermesa á n' aquesta hegemonia que tendeix á substituirhí los valores, podriam dirne nacionals, ab altres de germánichs, y lluytan, ja qu' en el terreno de la forza no 'ls hi es possible ni per la magnitud de llurs esforços, ni per la oportunitat, pera deslliurar al seu poble de la llosa de plom qu' afoga la seva personalitat. Te á son favor lo partit nacionalista de Bohemia que casi poca propaganda ha de realisar pera fer convensuts á la idea de deslliurament de la nacionalitat, y aixó realment es una ventajta, ab la qual no contem á Catalunya.

En todas las clases de la sociedad txeca, en ciutats, vilas y llogarets, en lo mon intelectual, los poetas ab sos cants, els pensadors ab sas especulacions y 'ls recorts dels historiens reviuhen la idea d' emancipació, ab coratge, ardidament, no fentos por ni la ma de ferro dels governs de Viena ni 'l perill d' aneciós per part de l' Alemanya.

Además, Bohemia ja procura que son moviment tinga ressó en tota Europa, lo que va conseguint per l' amenaça del pangermanisme.

Al efecte, un vell diplomátich y un dels mes valents patriotas txechs, lo comte de Lützow, ja te publicadas en anglés un nombre relativament important d' obras sobre la literatura é historia de la Bohemia, y are mateix n' ha donat á llum una de nova titulada: «*Lectures on the historians of Bohemia*».

La questió txeca preocupa molt á l' Anglaterra, per la rahó demunt dita, de la germanisació de l' Europa central, y ja en el any passat, lo mateix Lützow, doná una tanda de conferencias á l' Universitat d' Oxford sobre 'ls historiens txechs qu' obtingueren un éxit extraordinari.

Per altre part: la Municipalitat de Praga, acaba de pendre l' acort de designar ab una inscripció commemorativa en la qual hi ffigurin una corona d' espinas ab dugas espasas creuhadas, lo lloch históric ont foren executats d' una faysó crudel, los prohoms de la Bohemia lliure é independent, los grans senyors y personalitats de la intelectualitat del poble txech.

Aqueixa commemoració te per objecte recordar á n' els txechs la gesta trágica que fou lo comensament d' una serie d' opresions contra la Bohemia y per la qual se tractaba de suprimir no tant sols la libertat de conciencia, sino d' estirpar tot lo que signifiqués fé de vida de la nació txeca. En efecte foren confiscadas las tres quartas parts de la terra bohemia pera recompensar als partidaris de la opresió austriaca, entre 'ls que 's contaban un gran nombre d' aventurers, la major part alemanys; la llengua alemanya fou introduhida oficialment y sucesivamente tot lo txech fou substituit per elements germánichs.

Mes la resistencia pren cos.

«Los txechs existeixen y no volen morir. Encare la sanch dels mártirs no está venjada.»

Aquestas foren las paraulas del diputat nacionalista Grégr, en lo discurs pronunciat en una ocasió semblant l' any 1902.

Enguany, los txechs tindrán ocasió de pendre coratje y victorejar la Bohemia lliure. Amen!

TRANSILVANIA

Hungria, que bons cuidados s' ha donat pera que Austria li respecte la seva personalitat, segons se veu

no 's preocupa gayre de respectar la de las petitas nacionalitats sotmesas á son domini. Una d' ellas es Transilvania, qui conta de població uns 3 millions sots la dominació húngara, sent víctima de la magyarisació que caracteriza la política dels Guberns d' Hungria desde 1867.

Los guberns magyars no han parat en la imposició de la llengua húngara, y ja 's parla d' un projecte destinat á magyarisar las escoles transilvàniques.

En lo que 's refereix á la participació del govern general del Estat, sols los grans contribuyents ó propietaris de terras en gran extensió, tenen vot en las eleccions, y si 's te en compte que gran part de la propietat está en mans de magyars, podem suposar la participació que 'l veritable poble tindrà en sos negocis.

Lo partit nacionalista transilvànich está dividit en dugas opinions, que si certa semblansa te ab lo que passa dins del camp catalanista en lo que 's refereix en aquesta qüestió, no es lo mateix, si considerem lo lloch, circumstancies y extensió del moviment transilvànich; hi ha 'l partit de la intervenció en las eleccions y la de abstenció, fundantse aquet en els casi nuls resultats d' aquest esforç, per la representació casi insignificant: set diputats, y per que fora reconeix lo dualisme del 1867 y l' estat, per tant, de cosas establert pels Guberns magyars.

Per resoldre aquesta qüestió se reuní lo partit nacionalista en Assamblea magna, acordant per majoria la intervenció en la lluyta electoral, y per tant la obstrucció en las Cambras, si sortian elegits diputats nacionals.

Aquet fet ha precipitat la cayguda del ministeri Tisza, ja prou teble, pero 'l Govern ha manifestat que si las petitas nacionalitats se mostren hostils á la nació magyar, la política del govern se modificará atenent a n' aquesta actitud y las lleys serán cambiadas també pera impedir la intervenció dels transilvànichs á las Cambras.

Ab aixó la qüestió se complica, y si aquet projecte per part del Govern se realisa además de possibles perturbacions, lo partit abstencionista guanyará cada dia mes partidaris.

F. P. CURET

BIBLIOGRAFIA

POESIAS DE ANGEL GUIMERÀ.—(Segona edició)

Cap allà l' any 87 aplegá en Guimerà las sevas poesias dispersas entre varies revistes y principalmente en *La Renaixensa*, junt ad altres inéditas que tenia, en un volum luxosament editat, ab ilustracions de dos dels mes afamats artistes catalans y ab una riquesa de presentació que en aquella época no estavam gaire acostumats á veure en llibres escrits en nostra llengua.

Malhauradament aquella circumstancia, que feya pujar un bon xich el preu de la obra, impedí la difusió de la mateixa tal com hauria sigut convenient y de desitjar, y aquest es un dels primers motius per els que en Guimerà sia molt mes conegut com autor dramàtic que com á poeta liric ab tot y que en aquest darrer genre está á la mateixa alsaría que en el primer, y no dihem mes porque quant s' arriba á cert grau en la intensitat de las emociones es imposible ja comparalas pera aquilatar la major puresa y bondat de las sevas causas, y es precis confessar que tant en la poesia lirica com en la dramática sap en Guimerà enlayrarnos á las regions mes puras del sentiment, arrebatsats extranyament per la potencialitat de la seva imaginació corpenedora.

Apart del preu puja de la primera edició, aquella forma de presentació mes apte pera lluhir el tomo sobre una taula ó en els prestatges de la luxosa llibrería, el tamany exagerat que tenia que privaba de manejarla cómodament, aquella encuadernació y aquell paper tan groixut li donavan un aspecte encarcerat, un aire tal de sumptuositat que impedía llegirla ab desembrás per la por de rebregarla ab la continuada lectura.

La segona edició no adoleix d' aquests defectes; ha deixat el traje de etiqueta y ab el vestit de cada dia, senzill y elegant, ve á trobarnos ab ayre rialler pera que poguém assaborir completament las bellesas de que ve rublert el llibre.

Van precedidas las poesias tant en una com en altre edició, exactament iguals en lo relatiu al text, d' un prólech de l' l'xart, model acabadíssim de critica, y en el que está á nostre entendre, tant ben analizada la personalitat de 'n Guimerà com á poeta liric que no 'ns será possible dirne altre cosa que no fos repetició de lo que l' l'xart exposa.

Heus aquí com acaba aquest son prólech: Pero si demá, ja lluny pensem en lo treball d' ara, be podem dir.

«Lo millor poeta liric entre nosaltres fou Guimerà: versificador intaxable, y d' expressió clara y natural, que s' entomillava com cera á son pensament; plàstich en la imatge, ara enlluernadora per son color, ara massisa y escultural; de sentiment vivíssim y delicat que recorregué todas las notas, de la tendresa al odi, de la passió superba á la humilitat amorosa; dolç, cantant recorts de noy; feréstech en sas poesias patrióticas; en sos assumptos, ab un fons dramàtic visible, ja pensador, ja liric entusiasta; sempre lluny del cercle de trivialitats de la poesia espanyola. ¡Quin altre poeta hi ha entre nosaltres que hagi dibuixat ab nous recursos escenas de Judea y episodis històrichs d' Egipte? ¡Llegendas vivas de la Edat mitjana y delicats interiors de la vida propia? ja acuarelas, ja ayguatorts? Tal com nosaltres estímem l' art, fou fantassió sens fraseologia rimbombant; naturalista sens cruasas prosaycas; verdader, sempre verdader. Filosofias y dogmas se li oferien sols com materias artísticas, igualment bella, ab tal que l' animi 'l sentiment. Es poeta, que traduhit y entés, fora sentat per tal en la taula rodona dels pochs poetas contemporanis.»

Res hi afegirém per nostra part sino la manifestació del desitj de que la promesa indicada al final d' aquesta nova edició es converteixi ben prompte en una realitat pera que el volum de novas poesias vinga á enriquir la biblioteca de la que en els temps veniders es considerarà literatura clásica del renaixement literari de Catalunya.—S.

NOVAS

Progrés autonomista. Nostre amic en Rómulo S. Rocamora doná en aquesta societat una notable conferencia sobre 'l tema: «lo renaixement literari y son estat actual». Feu un detingut estudi sobre la literatura catalana en comparació ab la novela en general, fixantse particularment en lo que deu ésser la novela, prenent per exemple les obres mestres de tots temps y de totes literatures. El públic aplaudi fortament tant erudit treball del conferenciant.

—L' Eco de Catalunya. Aquesta societat coral de la barriada de Sant Andreu de Palomar doná son tercer concert dedicat als seus protectors, baix la direcció del mestre en Joseph M. Comella y ab la cooperació del mestre auxiliar en Francesch Molera, resultant un festa brillantíssima per l' excelent interpretació de les cansons populars catalanes, composicions den Clavé y demás obres escullides, algunes de les quals hagucren de repetir-se á instancia del públich.

—Centre autonomista de Sant Gervasi. En la vetllada literaria-musical que s' hi celebrá, hi prengué part el doctor Martí y Juliá, qui feu un discurs sobre historia de Catalunya, y després s' executaren varies peces musicals.

—Jochs florals de Barcelona. A 352 munta 'l nombre de composicions enguany rebudes per nostra poética festa, de les quals no publiquem la llista per falta d' espay.

—Aplech catalanista. Com a clausura de l' exposició de pintura, dibuix y escultura que s' havia instalat en el local d' aquesta Associació, s' hi celebrá una vetllada musical en la que 's cantaren cants de la terra per la senyoreta Gonzalez y en Xavier Pons, després dels quals en Agustí Guarro executá al piano composicions dels grans mestres, ab suma pulcritut. Per fi de festa, el notable folk-lorista en Aureli Capmany delectá la concurrencia ab algunes rondalles, que acabaren de fer agradable la vetllada, closa després ab breus paraules per en Lluís Manau, de la secció de Belles Arts del «Aplech»

—Centre Excursionista de Catalunya. L' activitat d' aquest importantísim centre de cultura catalanista va creixent cada dia. Durant aquesta quinzena ha verificat una excursió geològica al Papiol. Han continuat les conferencias de Geologia á càrrech de mossen Font y Sagué y les de Geografia física á càrrech del senyor Novellas. Ara que s' acaba 'l curs de la primera de les dites ciencias, hi ha 'l propòsit per part de mossen Font de publicar un volum com que estiguin resumides totes les seves explicacions en forma clara y agradivola accessible a totes les inteligencies; qual volum, anomenat «Curs de Geologia Catalana», anirà ilustrat ab gran nombre de grabats de Catalunya, perfils, mapes etc., y respecte a la part científica semble que será

revisada pel Doctor Almera y En Lluís M. Vidal. Les sessions d' excursionisme han sigut á càrrech del Doctor Antoni Bartomeus, qui explicá els itineraris pera anar a Sant Joan del Herm y conseguint descripció de aquet deliciós punt d' estiveig, y del Sr. Joaquim Cabot y Rovira qui dedica algunes conferencias a ressenyar un viatge fet fa poch temps a Galilea. L' estudi folk-lòric es conreat en aquesta patriótica societat d' una manera molt digna d' elogi y mercedora de tenir imitadors. No sols els socis que compta, sinó 'ls amichs de fora, entreguen a la secció folk-lòrica notes de cansons populars, corrandes, costums etc. etc., y la secció ja 's cuida de clasificarlo. Dimecres dia 22 hi hagué una sessió notabilíssima dedicada a la llegenda y cansonística del comte Arnau, y serví de complement a l' anterior sessió que havia sigut consagrada a les cansons cavalleresques. Acompanyat al piano pel mestre en Joseph Masó y Goula, cantá l' senyor Francesch Peró ab veu bonica y entonació encertada diverses variants d' aquesta popular cansó, una de les quals recullida per en Rossendo Serra; y 'n Aureli Capmany, ab agradosa y familiar explicació, feu curiosos comentaris, fent present que tant la melodia com la llegenda del *Comte Arnau* ha sigut font d' inspiració pera músichs y literats, llegint ensem, pera demostrar pràcticament ses afirmacions, notables trossos literaris de Frederich Soler, Angel Guimerà, Enrich Morera, Amadeu Vives y Felip Pedrell y varis treballs de Na Maria de Bell-lloch, Terenci Thos y Codina, Joan Maragall, Anicet Pagés y Mossen Jacinto Verdager. Tenim entés que 's preparen altres sessions dedicades a la cansonística popular catalana, tant o mes notables que les que hem tingut el gust de sentir fins ara.

—Ateneu Obrer del districte segon. Ab motíu de la presentació del Orfeo de noys dels que assisteixen á les escoles d' aquesta entitat, se celebrá dissapte en son espayó teatre del carrer de Mercaders una lluhida vetllada, constituída la primera part per alguns discursos de propaganda, lectura de diversos treballs literaris y execució al piano de peces de Beethoven, Chopin y Mozart pels joves Gibert, Moncal y Bonnin; y la segona part per les cansons del novell Orfeo dirigit pel mestre senyor Piqué de quals cansons es digna d' esment la dels «Fadrins de Sant Boy» per la seva bonica armonisació.

El president del «Ateneu» en Ramon Moncal feu un discurs de presentació del Orfeonet, fent consideracions sobre la missió social de l' institució y 'ls devers dels pares de familia pera coadjuvar a l' obra educadora dels mestres.

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

OBRES de VENDA á n' AQUESTA ADMINISTRACIÓ

	Pessetas
<i>Compendi de Doctrina Catalanista</i>	0'15
<i>Bases de Manresa</i>	0'10
<i>Crítica de Procediments</i> (Conferencia per Joseph Mallofré).	0'25
<i>Lo Catalá ¿es idioma ó dialecte?</i> (per Joseph Aladern).	1
<i>Nos ab nos</i> (Articles d' are per Pere Aldavert).	3
<i>Poesias</i> (per Angel Guimerà) (segona edició).	4
<i>Quant ens despertarem d' entre 'ls morts</i> (Drama d' Enrich Ibsen). Publicació «Joventut».	2
<i>Marinas y Boscatjes</i> (per J. Ruyra) Publicació «Joventut».	3
<i>Les Disperses</i> , (per Joan Maragall), Publicació «Joventut».	2
<i>Més enllá de las forsas</i> , (Drama de Björnstjerne Björnson) Publicació «Joventut».	3
<i>Fets de la Marina de Guerra Catalana</i> (per F. Rodón y Oller)	0'50
<i>Lliçons familiars de Gramática Catalana</i> (per Antoni Tallander)	2

LA DEVANtera circula, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d' exemplars, pagantlos als següents preus:

Una acció de 100 exemplars, Ptas.	3'50	Per cada número, compresos gastos de correu y per Catalunya
Mitja acció de 50 »	1'80	
Un quart d' acció de 25 »	1	
Un vuyt d' acció de 12 »	0'50	
Undotzau d' acció de 8 »	0'35	

Barcelona: els mateixos preus, repartintse á domicili. —Aforas de Barcelona, 5 cèntims de més per cada envió d' un ó més exemplars. —Extranger: preus dobles. —S' envia un sol exemplar al qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import. —Pagaments á la bestreta: S' admeten sagells de correu y documents de fácil cobransa. —Es lliure la reproducció dels treballs. —No s' tornan els originals.